

Foglalkoztatás II. modul

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Jegyzet, 2017. november

Foglalkoztatás II. modul tartalma

Elsajátítandó profilok

Általános cél: felkészítés az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására

Szakmai ismeretek:

- 1. Foglalkoztatási formák** – munkaviszony (tipikus és atipikus), megbízási és vállalkozási jogviszony
- 2. Vállalkozás létrehozása és működtetése** – egyéni vállalkozás, gazdasági társaságok
- 3. Munkajogi alapok**
  - Munkaszerződés – elemei, létesítés és megszüntetés
  - Munkáltató és munkavállaló jogai és kötelezettségei
  - Munkáltatói adminisztrációs, illetve adó- és járulékfizetési kötelezettségei
  - Fogalmak: munkaidő, bérezés
  - Hatóságok, felügyelet, ellenőrzések, jogorvoslati lehetőségek
- 4. Atipikus foglalkoztatási formák**
- 5. Munkaerőpiac** – álláskeresési módszerek, önéletrajz és motivációs levél készítése, felvételi eljárások, állásinterjúk

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Lehetséges foglalkoztatási formák

1. **Munkaviszony** – munkaszerződés alapján, Munka Törvénykönyv és kollektív szerződés hatálya alatt
2. **Megbízási jogviszony** – megbízási szerződés alapján, Polgári Törvénykönyv hatálya alatt
3. **Vállalkozási jogviszony** – Polgári Törvénykönyv szabályai vonatkoznak a vállalkozások alapítására és vállalkozói szerződésekre, továbbá érvényesül a szerződési szabadság, ezért a felek közötti megállapodás az irányadó
4. **Diákmunka, iskolaszövetkezetek** – A munkáltatói feladatok megoszlanak, Szövetkezet és igénybe vevő együttműködik
5. **Munkaerő kölcsönzés** – A kölcsönző a munkáltató, igénybevevő részére PTK hatálya alatt nyújtott szolgáltatás

Közalkalmazotti, köztisztviselői jogviszony – 1992. évi XXXIII. Tv közalkalmazottak jogállásáról

(jelen tananyagnak nem része)

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Munkaviszony formái

1. Munkaviszony lehet:

a. Tipikus (napi 8 óra, határozatlan időre szól)

b. Atipikus

- Határozott idejű
- Részmunkaidős
- Vezető beosztású munkavállalók
- Munkavégzés behívás alapján
- Munkakör megosztás
- Több munkáltató által létesített munkaviszony
- Távmunka-végzés
- Bedolgozói munkavégzés
- Egyszerűsített és alkalmi foglalkoztatás
- Cselekvőképtelen és fiatal korúak munkaviszonya

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Munkaviszony és megbízási jogviszony összehasonlítása

	Munkaviszony	Megbízási jogviszony
<i>Irányadó jog, szerződéses kötelezettség</i>	Munka Törvénykönyve hatálya alatt, Munkaszerződés, írásba foglalása kötelező	Polgári Törvénykönyv hatálya alatt, Megbízási szerződés, írásbeliség nem kötelező
<i>Alanya</i>	Természetes személy (munkavállaló) és a foglalkoztató (munkáltató)	Természetes személy, jogi személy, jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, mint Megbízott, illetve a Megbízó
<i>Szerződéses kötelezettség</i>	Munkavállaló munkaerejét a munkáltató rendelkezésére bocsátja, munkaköri leírás	A Megbízott gondosan intézi a rábízott ügyet, a Megbízó utasításai szerint és érdekében (gondossági kötelelem)
<i>Munkaidő</i>	Szerződés szerint	Megbízott maga osztja be
<i>Szervezeti keret</i>	Munkáltató szervezetébe illeszkedik	Nincs szervezeti kötődés
<i>Személyes munkavégzés</i>	Munkavállaló személyesen köteles	Főszabály szerint személyes, de el lehet térni
<i>Utasítási jog</i>	Munkáltató mindenben utasít (munkavégzés helye, ideje, eszközei, stb.)	Megbízó csak célszerű és szakszerű utasításokat adhat. Megbízott megtagadhatja ha az jogsértő v. mást veszélyeztet
<i>Díjazás</i>	Fix összegű havi díjazás munkabér, költségtérítés nincs, járulékfizetés mindig	Szolgáltatási díj, igazolt költségek megtérítése szerződés szerint, járulékfizetés biztosítottá válás esetén, nincs minimum
<i>Felmondás</i>	Rendes és rendkívüli felmondás, szabályait Munka Törvénykönyv szabályozza, végkielégítés érvényesíthető	Bármelyik fél felmondhat (közös megegyezés, rendes vagy azonnali hatályú). Megbízó a már elvégzett kötelezettségért utólag helytáll. Alapos ok nélküli felmondás esetén kártérítési felelősség (kivéve másik fél szerződésszegése esetén).

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Munkaviszony és vállalkozási jogviszony összehasonlítása

	Munkaviszony	Vállalkozási jogviszony
Feladat, munkavégzés jellemzői	A munkavállaló arra vállal kötelezettséget, hogy a munkaszerződésben megállapított munkakörben , munkahelyen és munkaidőn belül munkát végez, mégpedig a munkáltató utasításainak megfelelően. Rendszeres, állandó munkavégzés	Célja valamilyen munkával elérhető eredmény létrehozása (eredménykötelem). A jogviszony a kölcsönös teljesítéssel automatikusan megszűnik. A szerződéses eredmény létrehozásáig.
Munkavégzés feltételei	A munkáltató biztosítja a munkavégzés eszközeit , a munkavégzéshez szükséges személyi feltételeket.	A vállalkozó saját költségén köteles a munka elvégzésére , a felhasznált anyagok, alkatrészek és egyéb szükséges ráfordítások a vállalkozót terhelik.
Létrejötté	Munkaszerződés, Munka Törvénykönyv, munkavállaló és munkáltató között	Vállalkozási szerződés, Polgári Törvénykönyv, Megbízó és Vállalkozó között
Utasítási és ellenőrzési jog	Széles körű	Szerződéses teljesítéssel kapcsolatosan köteles betartani a Megrendelő utasításait, kivéve a munka megszervezését, Megrendelő ellenőrzési joga korlátozott
Személyes	Csak személyes munkavégzés	Alvállalkozót is igénybe vehet
Felek viszonya	Alá-fölérendeltség	Mellérendeltség
Díjazás	Munkabér, havonta, ledolgozott óraszám alapján	Vállalkozói díj, teljesítés igazolásához kötött, eredmény függő
Kockázatviselés	Nincs	Saját kockázat, saját költség – kártérítési és teljesítési felelősség is

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Egyes foglalkoztatási formák előnyei-hátrányai

Munkaviszony

Vállalkozási jogviszony

- Állandóság, rendszeresség
- Ellátásokra jogosult
- Fizetett szabadság
- Dolgozói juttatások
- Érdekvédelem

- Költség elszámolási lehetőség
- Kötetlenebb munkarend, munkahely választás
- Több munkahely lehetősége
- Vállalkozási szabadság
- Alvállalkozó igénybe vételének lehetősége
- Nincs személyes munkavégzési kötelezettség
- Saját munkabér

- Kötött munkaidő
- Egy munkahely
- Kötött munkavégzés
- Alá-fölé rendeltség
- Beszámolási kötelezettség
- Munkaszervezeti függőség
- Előírt, más által meghatározott teljesítmény
- Rendelkezésre állás

- Adók és járulékfizetés maga után
- Saját eszközök használata
- Dolgozókat megillető ellátások hiánya
- Érdekvédelem hiánya
- Üzleti (és vagyoni) kockázat

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Miért keletkeznek mégis színlelt szerződések?

- **Munkáltató részéről:** foglalkoztatás magas költségei miatt
- **Munkavállaló részéről:** járulékok és adók levonása után várhatóan magasabb jövedelem reményében

Munkaviszony költségeinek csökkentése érdekében színlelt szerződéssel kijátszani a járulék- és adófizetési kötelezettséget komoly jogkövetkezményekkel járhat!

Munkaügyi ellenőrzések ill. adóellenőrzések során vizsgálják. Az adóhatóság utólagos adó-megállapítás során az adózót a terhére megállapított adókülönbözet és a jogkövetkezmények megfizetésére kötelezi. A megállapított jogsértések miatt - további jogkövetkezményként - munkaügyi bírság kiszabásának is helye lehet, hiszen a színlelt szerződés a munkavállalók garanciális jogait sérti. A munkaügyi bírság a foglalkoztatót sújtja, nem a munkavállalót, és alapesetben a legalább két főt érintő jogsértés esetén lehet kiszabni.

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Adó- és járulékfizetési kötelezettség megbízási és munkaviszony esetén

Míg munkaviszonyban mindenképp van járulékfizetési kötelezettség, megbízási jogviszonynál a járulékfizetési kötelezettség elbírálásánál azt kell először tisztázni, hogy a magánszemély a jogviszony alapján kapott kifizetés által biztosítottá válik-e vagy sem!

Ehhez a megbízási szerződés alapján azt kell megnézni, hogy a **kifizetett összeg a minimálbér 30 %-át (2018-ra 41.400 Ft), illetőleg naptári napokra annak harmincad részét (napi 1.380 Ft) eléri-e vagy sem!**

Ha eléri:

munkavállalót terheli: 10% nyugdíjjárulék + 7%
egészségbiztosítási járulék + 1,5% munkaerő-piaci
járulék + 16% SZJA; munkáltatót terheli: 27% szociális
hozzájárulási adó + 1,5% szakképzési hozzájárulás)

Ha nem éri el:

munkavállalót terheli 16% SZJA + 1,5% munkaerő-piaci
járulék; munkáltatót terheli 27% szociális hozzájárulási adó
(„megtakarítás”: 10% + 7% járulék)
Álláskeresői járadék megbízási díj után nem igényelhető,
viszont önálló tevékenységnek minősül, költség elszámolás
lehetséges (tételes számlával igazolva vagy 10% átalány)

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Munka- és megbízási jogviszony elhatárolása, burkolt munkaszerződés azonosítása

A munkavégzés alapjául szolgáló szerződések megítélésével kapcsolatban ún. „minősítő jegyek” szolgálnak támpontul.

Elsődleges minősítő jegyek:

Másodlagos minősítő jegyek:

- irányítási, utasításadási és ellenőrzési jog;
- munkavégzés időtartamának, munkaidő-beosztásának meghatározása;
- munkavégzés helye;
- elvégzett munka díjazása;
- a munkáltató munkaeszközeinek, erőforrásainak használata;
- az egészséges, biztonságos munkavégzés feltételeinek biztosítása.

Összességében azt mondhatjuk, hogy **akkor bújtatott a munkaviszony, ha:**

- a munkavállalót **rendszeres** munkavégzésre,
- a **cég telephelyén**,
- **annak eszközeivel** alkalmazzák megbízási vagy vállalkozási szerződés alapján.

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Bújtatott szerződések vizsgálata a gyakorlatban

A hatósági gyakorlatban a revizorok főként az ún. **elsődleges minősítő jegyek alapján vizsgálódnak.**

A másodlagos minősítő jegyek általában csak további eligazítást adnak. Önmagában egyetlen ismerv sem meghatározó, az egyes kritériumok fennállását vagy hiányát önmagukban kell megvizsgálni. Ezt követően pedig a tényállás teljessége alapján lehet megállapítani a munkavégzésre irányuló jogviszony alapjául szolgáló szerződés típusát.

A munkavégzésre irányuló szerződés típusát mindig az eset összes körülményére, így különösen a felek szerződéskötést megelőző tárgyalásaira, jognyilatkozataira, a tényleges munkavégzés jellegére, valamint az Mt.-ben foglalt munkáltatói-munkavállalói jogokra és kötelezettségekre (51-52. §) tekintettel kell vizsgálni. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy attól még, hogy egy-egy munkaviszonyra jellemző ismerv megjelenik a megbízási jogviszonyban, az nem minősíti át azonnal az alapul szolgáló megbízási szerződést (leplezett) munkaszerződéssé.

Nem egyetlen ismerv alapján történik az átminősítés, azt az alapozza meg, ha a munkaviszonyra vonatkozó ismérvek vannak túlsúlyban.

A bírói gyakorlat értelmében: "A jogviszony minősítése, a szerződés jellegének megítélése szempontjából **nem az elnevezésnek, hanem a tartalmi elemeknek** van döntő jelentőségük."

Megjegyzendő, hogy jogi személlyel kötött megbízási szerződés esetén is felmerülhet az átminősítés veszélye amennyiben annak képviseletében eljáró természetes személy úgy tűnik fel, mint aki a megbízó cég alkalmazottja; annak telephelyén és eszközeivel, céges névjegykártyával, illetve e-mail címmel végzi a tevékenységét.

1. Foglalkoztatásra irányuló jogviszonyok

Különböző jogviszonyok ismérvei - ismétlés

Elhatárolás alapja	Munkaviszony	Megbízási jogviszony	Vállalkozási jogviszony
Feladat	Munkakörön belüli feladatok	Konkrét feladatok (gondossági kötelem)	Konkrét feladatok (eredmény kötelem)
Áruviszony-e	Nem	Igen, meghatározott ideig	Igen, meghatározott ideig
Létrejötté	Írásbeli munkaszerződés	Megbízási szerződés	Vállalkozási szerződés
Utasítási jog	Széles körű	Általában az ügy egészére terjed ki	Köteles betartani, kivéve a munka megszervezését
Munkavégzés jellemzői	Rendszeres, állandó jellegű	Az ügy ellátásához igazodik, a megbízott dönt	Saját költségen, az eredmény a döntő (gazdaságos és gyors)
Kapcsolat	Szoros, mindennapi	Csak esetenkénti tájékoztatási kötelezettség	Tájékoztatnia kell az eredményt veszélyeztető körülményekről is
Személyes	Igen	Mást is igénybe vehet	Alvállalkozót igénybe vehet
Felek viszonya	Alá-fölé rendeltség	Mellérendeltség	Mellérendeltség
Ellenőrzési jog	Legszélesebb	Van	Van
Kockázat	Nincs	Kis mértékű	Saját kockázat (saját költség)
Ellenérték	Munkabér	Megbízási díj	Általános díj
Nyereség érdekeltség	Csak teljesítmény bérnél	Érdekelt	Fő szempont
Kárfelelősség	Korlátozott	Van	Van
Megszűntetés	Igen (felek akarata)	Bárki, bármikor, indoklás nélkül	Nem teheti meg önhatalmúlag
Felek megnevezése	Munkáltató – Munkavállaló	Megbízó – Megbízott	Megrendelő - Vállalkozó

Forrásjegyzék

- Easy Learning Hungary jegyzetek
- **Törvénykönyvek** <https://net.jogtar.hu/>
- <https://nav.gov.hu/>
- <http://www.ommf.gov.hu/index.php>
- **Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége** kiadványai <http://www.vosz.hu/>
- <http://www.ptekarrieriroda.hu/>
- www.adozona.hu
- <https://www.hrportal.hu/>
- www.officina.hu
- www.adonet.hu
- www.vallalkozo.info
- www.drszekely.hu
- <http://www.vallalkozasinditasa.eu>